

Bolagsstyrningsrapport

Utdrag ur Handelsbankens årsredovisning 2011

2011

Bolagsstyrningsrapport

Handelsbanken är ett svenskt publikt aktiebolag, som är noterat på Nasdaq OMX Stockholm och tillämpar Svensk kod för bolagsstyrning. Styrelsen lämnar här 2011 års bolagsstyrningsrapport. Uppföljningen under 2011 visar att Handelsbanken inte har några avvikelser att rapportera.

Denna bolagsstyrningsrapport utgör ett utdrag ur Handelsbankens legala årsredovisning. Bolagsstyrningsrapporten är granskad av bankens revisorer och granskningen har rapporterats i Revisionsberättelsen.

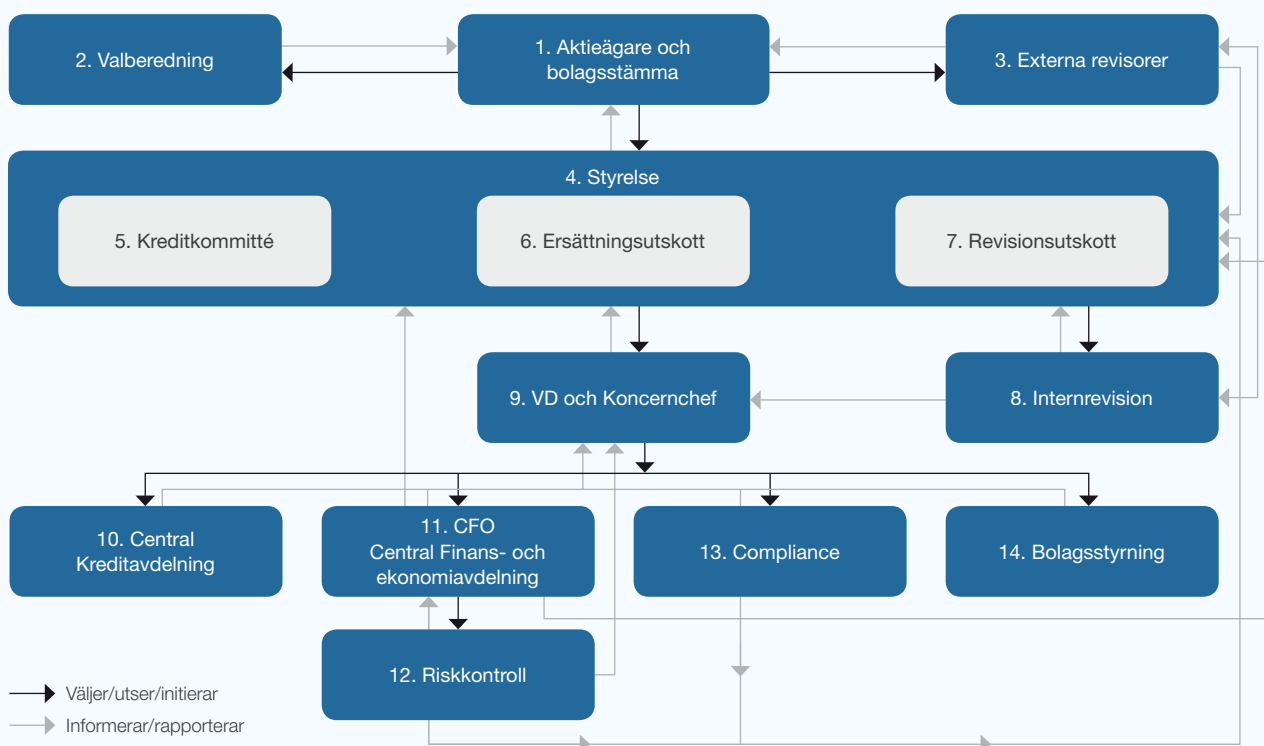
INNEHÅLL

STRUKTUR FÖR BOLAGSSTYRNING	50	BANKENS LEDNING	58
BOLAGSSTYRNING I HANDELSBANKEN	52	Verkställande direktör	58
AKTIEÄGARE OCH BOLAGSSTÄMMA	52	Koncernledning och koncernledningsstruktur	59
Aktieägares rättigheter	52	INTERN KONTROLL OCH BANKENS KONTROLLFUNKTIONER	59
Aktieägare med större innehav	53	Internrevision	59
Årsstämman 2011	53	Compliance (Regelefterlevnad)	59
Valberedning	53	Riskkontroll	60
Revisorer	53	STYRELSENS RAPPORT OM INTERN KONTROLL AVSEENDE DEN FINANSIELLA RAPPORTERINGEN	61
STYRELSE	54	Kontrollmiljö	61
Styrelsens sammansättning	54	Riskbedömning	61
Styrelsearbetets grunder	54	Kontrollaktiviteter	61
Styrelseordförande	54	Information och kommunikation	61
Utskottsarbete	54	Uppföljning	61
Styrelsens arbete 2011	55	STYRELSENS LEDAMÖTER	62
PRINCIPER FÖR BOLAGSSTYRNING I HANDELSBANKEN	55	KONCERNLEDNING SAMT COMPLIANCE OCH INTERNREVISION	64
Bankens mål och strategi	55	REVISIONSBERÄTTELSE	166
Ersättningsprinciper	56		
Grundläggande ersättningsprinciper	56		
Principer för ersättning till ledande befattningshavare	56		
Rörlig ersättning	56		
Policydokument	57		

Struktur för bolagsstyrning

Aktieägarna är de som ytterst fattar beslut om Handelsbankens styrning. På årsstämman utser aktieägarna styrelse, styrelsens ordförande och revisorer samt beslutar om hur valberedning ska utses. Styrelsen ansvarar inför ägarna för bankens organisation och förvaltning av bankens angelägenheter. Revisorerna rapporterar på årsstämman om sin granskning. Bilden här nedan sammanfattar hur styrning och kontroll är organiserad i Handelsbanken.

STRUKTUR FÖR BOLAGSSTYRNING – EN ÖVERSIKT

1. AKTIEÄGARE OCH BOLAGSSTÄMMA

Aktieägares rätt att besluta i bankens angelägenheter utövas på bolagsstämman, som är bankens högsta beslutande organ. En bolagsstämma tar till exempel ställning till eventuella ändringar i bankens bolagsordning som är bankens mest grundläggande styrdokument. Årsstämman (en ordinarie bolagsstämma) beslutar bland annat om fastställande av resultat- och balansräkning, ansvarsfrihet för styrelsen, ny styrelse, nya revisorer samt ersättning till styrelsens ordförande, övriga styrelseledamöter och till revisorer. Årsstämman beslutar också om riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare.

2. VALBEREDNING

Årsstämman beslutar hur valberedningen ska utses. Valberedningens uppgift är att bereda och lämna förslag till nästa årsstämma på

ordförande och övriga ledamöter i styrelsen samt om arvode till ordföranden och övriga ledamöter. I valberedningens uppdrag ingår att utvärdera styrelsens arbete, i första hand utifrån den rapport som styrelsens ordförande lämnar till valberedningen. Valberedningen föreslår även val av revisorer och arvode till dessa.

3. EXTERNA REVISORER

Revisorer utses av årsstämman för en period som sträcker sig från årsstämman ett år till utgången av nästa årsstämma. Revisorerna är ansvariga inför aktieägarna på stämman och lämnar en revisionsberättelse över bland annat årsredovisningen och styrelsens förvaltning. Revisorerna rapporterar muntligen och skriftligen löpande till revisionsutskottet hur revisionen har bedrivits och hur de bedömer att ordningen och den interna kontrollen är i banken. Reviso-

erna lämnar även en sammanfattande redogörelse för revisionen till styrelsen i sin helhet.

4. STYRELSE

Styrelsen ansvarar för bankens organisation och förvaltar bankens angelägenheter för ägarnas räkning. Styrelsen ska fortlöpande bedöma bankens ekonomiska situation och se till att banken är organiserad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bankens ekonomiska förhållanden i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Styrelsen fastställer policyer och instruktioner för hur detta ska gå till och fastställer en arbetsordning för styrelsen och en instruktion för verkställande direktören. Av dessa centrala styrdokument framgår hur ansvar och befogenheter fördelas mellan styrelsen som helhet, utskott och kommittéer, samt mellan styrelsens ordförande och verkställande direktören. Styrelsen utser och

fastställer anställningsvillkor för verkställande direktören och även vice verkställande direktörer samt huvudansvariga för compliance, internrevision och riskkontroll. Ordföranden ansvarar för utvärdering av styrelsens arbete och delger valberedningen resultatet av utvärderingen.

5. KREDITKOMMITTÉ

Kreditkommittén beslutar i kreditärenden som beloppsmässigt överstiger den beslutandelimit som gäller för regionbankernas styrelser och för Handelsbanken International. Ärenden av stor betydelse ska hänskjutas för avgörande av styrelsen i sin helhet. Kreditkommittén består av styrelsens ordförande, vice ordförandena, verkställande direktören, ordföranden i Revisionsutskottet och tre av styrelsen utsedda styrelseledamöter på cirkulation i tvåårsintervaller samt chefen för Centrala Kreditavdelningen. Regionbankscheferna och chefen för Handelsbanken International är föredragande i Kreditkommittén.

6. ERSÄTTNINGsutskOTT

Ersättningsutskottet utvärderar löpande de ledande befattningshavarnas anställningsvillkor mot bakgrund av gällande marknadsvillkor för motsvarande befattningshavare i andra företag. Utskottets uppgift är bland annat att bereda styrelsens förslag till årsstämman om riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare liksom styrelsens beslut om sådana villkor för de ledande befattningshavarna samt huvudansvariga för compliance, internrevision och riskkontroll. Ersättningsutskottet består av styrelsens ordförande jämte två av styrelsen utsedda styrelseledamöter.

7. REVISIONSUTSKOTT

Revisionsutskottet övervakar den finansiella rapporteringen genom att granska alla kritiska redovisningsfrågor och andra förhållanden som kan påverka den finansiella rapporteringens kvalitativa innehåll. Utskottet övervakar även effektiviteten i bankens och koncernens interna kontroll, internrevision och riskhantering samt de externa revisorernas opartiskhet och självständighet. Utskottet utvärderar revisionsinsatsen och biträder valberedningen i fråga om val av revisor. Revisionsutskottet består av styrelsens ordförande samt två av

styrelsen utsedda styrelseledamöter. En av de senare ska vara utskottets ordförande.

8. INTERNREVISION

Internrevisionen granskar självständigt och oberoende Handelsbankskoncernens verksamhet och redovisning. En central uppgift för internrevisionen är att bedöma och verifiera processer för riskhantering, intern styrning och kontroll. Chefen för Internrevision rapporterar regelbundet muntligen och skriftligen till revisionsutskottet och lämnar även en årlig sammanfattande rapport till styrelsen i sin helhet.

9. VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR OCH KONCERNCHEF

Verkställande direktören utses av styrelsen att leda Handelsbankskoncernens verksamhet. För verkställande direktören gäller, förutom instruktioner från styrelsen, reglerna i aktiebolagslagen och en rad andra författningar om bankens bokföring, medelsförvaltning och kontroll över verksamheten.

10. CENTRAL KREDITAVDELNING

Centrala Kreditavdelningen ansvarar för upprätthållandet av bankens kreditpolitik. Det sker huvudsakligen genom beredning av de större kreditärenden som beslutas av styrelsens kreditkommitté eller styrelsen i sin helhet. Kreditchefen föredrar alla ärenden för verkställande direktören innan de anmäls för beslut i kreditkommittén eller styrelsen. Kreditchefen rapporterar till verkställande direktören och är ledamot i styrelsens kreditkommitté.

11. CENTRAL FINANS- OCH EKONOMIAVDELNING

Centrala Finans- och ekonomiavdelningen ansvarar dels för styrsystem, rapportering, kontroll, bokföring, redovisning och skatt, dels för koncernens likviditet, finansiering, kapital och dels för koncernens samlade riskhantering avseende alla andra risker än kreditrisker och compliancerisker. För en utförlig beskrivning av denna riskhantering hänvisas till not K2 på sidorna 80–97. Chefen för Centrala Finans- och ekonomiavdelningen, CFO, har också huvudansvaret för den oberoende riskkontrollen (punkt 12) och rapporterar om koncernens samtliga risker, även kreditrisker på aggregerad nivå till verkställande direktören, styrelsens revisionsutskott samt styrelsen.

12. RISKKONTROLL

Riskkontrollenheten ansvarar för den samlade interna rapporteringen av koncernens alla väsentliga risker på aggregerad nivå. Ansvaret omfattar kredit-, motparts- och marknadsrisker (ränte-, valutakurs-, aktiekurs- och råvaruprisrisker), operativa-, likviditets- och försäkringsrisker samt risker förenade med bankens ersättningsystem. Riskkontrollens uppgift är att identifiera, mäta och övervaka koncernens risker, informera koncernledning och, genom den huvudansvarige för riskkontrollen, styrelse om dessa risker samt göra analyser av hur riskerna utvecklas. Hanteringen av den enskilda risken är däremot en uppgift för den operativa enhet som har ansvaret för kunden eller motparten (kundansvarig) eller ansvaret för att utföra en viss affär (affärsansvarig). Chefen för Riskkontrollen rapporterar till CFO. Härutöver rapporterar chefen för riskkontrollen regelbundet sina iakttagelser till verkställande direktören.

13. COMPLIANCE (REGELEFTERLEVND)

Compliancefunktionens ansvarsområde är att tillse att lagar, förordningar och interna regler samt god sed eller god standard efterlevs inom Handelsbankskoncernens tillståndspliktiga verksamhet. Funktionen ska följa upp tillämpningen av och kontrollera gällande regler och informera berörda enheter om de risker som kan uppkomma i verksamheten till följd av bristande regelefterlevnad, hjälpa till att identifiera och bedöma sådana risker samt biträda vid utformningen av interna regler. Complianceansvariga har utsetts inom alla affärsområden, regionbanker och centrala avdelningar samt i alla länder där banken är verksam. Det funktionella ansvaret för compliancefunktionen bärs av enheten Central Compliance. Central Compliance rapporterar till verkställande direktören och revisionsutskottet regelbundet i frågor om regelefterlevnad.

14. BOLAGSSTYRNING

Enheten tillser att beslut som fattas på bolagsstämman och i styrelsen samt förändringar i lagstiftning, regelverk och bolagsstyrningskod omsätts till interna policyer, riktlinjer och instruktioner i syfte att fastställa ansvar och befogenheter internt i banken.

BOLAGSSTYRNING I HANDELSBANKEN

Handelsbanken är ett svenskt publikt aktiebolag som är noterat på Nasdaq OMX Stockholm. Handelsbanken tillämpar svensk kod för bolagsstyrning gällande från den 1 februari 2010. Avvikelser från koden förekommer inte. Syftet med god bolagsstyrning är enligt koden att säkerställa att bolag sköts på ett för aktieägarna så effektivt sätt som möjligt. God bolagsstyrning, eller corporate governance, är dock av vikt även för andra intressenter, till exempel kunder, obligationsinvestorer och tillsynsmyndigheter. För Handelsbanken innebär effektiv bolagsstyrning god riskkontroll och ett arbete i hela koncernen som motsvarar bankens operativa mål om högre lönsamhet genom nöjdare kunder och högre kostnadseffektivitet.

Bankens bolagsstyrningsrapport utgår från aktieägarperspektivet. I bankens Hållbarhetsredovisning redovisas ett bredare intressentperspektiv. En central del i styrningen av banken är att hantera de risker som uppkommer i verksamheten. Riskhanteringen behandlas utförligt i ett separat riskavsnitt av årsredovisningen, not K2 på sidorna 80–97. Bolagsstyrningsrapporten är en del av den legala årsredovisningen och omfattas därmed av revisorernas granskning.

I rapporten används "banken" för hela koncernen om inte sammanhanget kräver att skillnad görs mellan moderbolag (banken) och dotterbolag.

Svenska bankers verksamhet regleras i lag och bankverksamhet får bara bedrivas efter tillstånd från den svenska Finansinspektionen. Regelverket för bankrörelse är mycket omfattande men beskrivs inte närmare i denna rapport*. För

verksamhet utanför Sverige tillämpas såväl det svenska regelverket som värdlandets regler om de är strängare eller på annat sätt avviker från svenska eller internationella regler.

Finansinspektionen utövar en omfattande tillsyn över bankens verksamhet i Sverige och i alla länder där banken bedriver verksamhet i filial, det vill säga när den utländska verksamheten utgör en del av den svenska juridiska personen Svenska Handelsbanken AB. Tillsynsmyndigheter i andra länder bedriver en begränsad tillsyn över filialernas verksamhet och har full tillsyn över bankens dotterbolag utanför Sverige. Tillsynsinsatserna i Norden, Storbritannien, Luxemburg, Tyskland och Holland samordnas i ett tillsynskollegium för Handelsbanken under den svenska Finansinspektionens ledning.

Den svenska tillsynen bygger, förutom på lagar och förordningar, på föreskrifter och allmänna råd från Finansinspektionen. Finansinspektionen kräver en omfattande rapportering avseende bland annat bankens organisation, beslutsstruktur, interna kontroll, villkor för bankens kunder och information till privatkunderna.

I Finansinspektionens arbete ingår också att systematiskt besöka olika delar av banken för att följa upp hur banken i praktiken lever upp till villkor i lämnade tillstånd och de detaljerade regelverken i övrigt och därefter avge rapport till bankens ledning och i vissa fall bankens styrelse över sina iakttagelser.

Den finansiella krisen har inte föranlett någon ändring i styrningen av banken. Således har inga ändringar skett i organisation, instruktioner eller befogenheter som en effekt av krisen.

AKTIEÄGARE OCH BOLAGSSTÄMMA Aktieägares rättigheter

Handelsbanken har över 100 000 aktieägare och deras rätt att besluta i bolagets angelägenheter utövas på ordinarie bolagsstämma (årsstämma) eller extra bolagsstämma. I Handelsbanken finns aktier i två serier, A och B. Serie A är den helt dominerande serien och svarar för drygt 98 procent av alla utestående aktier. Aktier av serie A har en röst vardera och aktier av serie B har en tiondels röst vardera. Handelsbankens bolagsordning anger att ingen aktieägare vid bolagsstämma får rösta för mer än tio procent av det totala antalet röster i banken.

För att en aktieägare ska kunna få ett ärende behandlat vid årsstämman måste han eller hon komma in med en skriftlig begäran till styrelsen i så god tid att ärendet kan tas upp i kallelsen till stämman. När sådan begäran ska vara styrelsen tillhanda framgår på bankens webbplats.

På årsstämman fattar bankens aktieägare en rad beslut av stor vikt för bankens styrning. Aktieägarna fattar bland annat beslut om:

- Vilka som ska sitta i bankens styrelse och vilka som ska vara bankens revisorer
- arvoden till styrelseledamöter och revisorer
- att fastställa resultat- och balansräkningen
- vinstdisposition
- huruvida styrelsen och verkställande direktören ska beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret
- riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare.

Därutöver fattar aktieägarna på bolagsstämman beslut om eventuell ändring av bankens bolagsordning. Bolagsordningen är det grundläggande

* Till de mer centrala författningarna hör aktiebolagslagen (SFS 2005:551), lagen om bank- och finansieringsrörelse (SFS 2004:297), lagen om kapitaltäckning och stora exponeringar (SFS 2006:1371) samt omfattande lagreglering av värdepappersrörelsen och försäkringsrörelsen. I Finansinspektionens författningar märks bland annat allmänna råd om styrning och kontroll av finansiella företag (FFFS 2005:1), föreskrifter och allmänna råd om kapitaltäckning och stora exponeringar (FFFS 2007:1) och föreskrifter om värdepappersrörelse (FFFS 2007:16). För förteckning över de lagar och föreskrifter som rör tillståndspliktig verksamhet, se handelsbanken.se/ir.

LÄS MER PÅ VÅR WEBBPLATS

Mer om bolagsstyrning i Handelsbanken finns att läsa på handelsbanken.se/ir. Där finns bland annat följande information:

- Tidigare års bolagsstyrningsrapporter från och med 2007
- bolagsordning
- information om valberedningen
- information från tidigare årsstämmor från och med 2004.

styrdokumentet för banken i vilket bland annat framgår vilken verksamhet banken ska bedriva, aktiekapitalets storlek, aktieägarnas rätt att delta på bolagsstämma och vad som ska förekomma på årsstämman.

Information inför och protokoll från bankens bolagsstämmor finns publicerade på bankens webbplats handelsbanken.se/bolagsstamma. Kallelse och förslag till bolagsstämmor, liksom protokoll från stämmor översätts till engelska och finns tillgängliga på bankens webbplats handelsbanken.com.

Aktieägare med större innehav

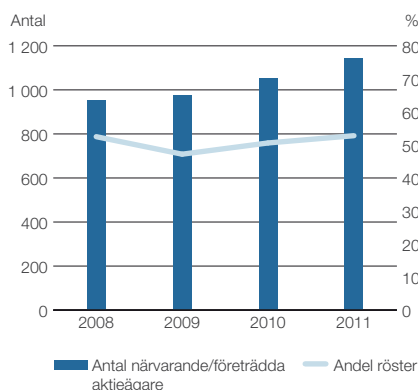
Två aktieägare har mer än tio procent av rösterna, nämligen AB Industrivärden med 11,08 procent och Stiftelsen Oktogonen med 10,48 procent. Utförliga uppgifter om bankens största svenska aktieägare finns på sidan 41.

Årsstämman 2011

Årsstämma ägde rum den 23 mars 2011.

Drygt 1 100 aktieägare var företrädare på stämman. De representerade 52,8 procent av alla röster i banken. Vid stämman var styrelsens ordförande Hans Larsson och ledamöterna Pär Boman (verkställande direktör), Anders Nyren, Fredrik Lundberg, Ulrika Boëthius, Bente Rathe, Lone Fønss Schröder, Tommy Bylund, Jan Johansson och Sverker Martin-Löf närvarande. Vidare deltog valberedningens ordförande Carl-Olof By och från de stämموvalda revisionsbolagen, Stefan Holmström, Erik Åström och Lars Bonnevier. Ordförande vid stämman var advokat Sven Unger.

Närvaro på årsstämman

På stämman fattade aktieägarna beslut om bland annat följande:

- Utdelning med 9,00 kronor per aktie, sammanlagt 5 611 miljoner kronor
- bemyndigande för styrelsen att besluta om förvärv av högst 40 miljoner aktier i banken
- emission av en personalkonvertibel om högst 2 512 000 000 kronor
- styrelsen ska bestå av tolv ledamöter
- omval av samtliga styrelseledamöter för tiden till nästa årsstämma
- omval av Hans Larsson till ordförande i styrelsen
- arvoden ska utgå till styrelsens ledamöter med 3 miljoner kronor till styrelsens ordförande, med 800 000 kronor till envar av de vice ordförandena och till övriga ledamöter med 550 000 kronor samt ersättning för kommittéarbete.

Vidare beslutade aktieägarna på stämman att fastställa de riktlinjer för ersättning och andra anställningsvillkor för verkställande direktören och de vice verkställande direktörerna som styrelsen föreslagit, nämligen:

- De samlade totala ersättningarna ska vara marknadsmässiga
- ersättning ges endast i form av fast lön samt sedvanliga löneförmåner
- rörliga ersättningsformer som bonus eller tantiem förekommer inte
- de ledande befattningshavarna omfattas, på samma villkor som alla medarbetare i banken, av resultatsandelssystemet Oktogonen
- pensionsåldern är lägst 60 år. Pensionen är förmånsbaserad
- uppsägningstiden är från befattningshavarens sida sex månader och från bankens sida tolv månader. Om banken säger upp avtalet senare än fem år efter inträde i bankledningen utgör uppsägningstiden 24 månader. Undantagsvis kan uppsägningstiden vara kortare
- avgångsvederlag utgår inte.

Valberedning

På årsstämman 2010 beslöt aktieägarna att fastställa en instruktion för hur valberedningen ska utses. Enligt beslutet ska instruktionen gälla till dess att den ändras av en senare årsstämma. Av instruktionen framgår bland annat följande: Valberedningen ska bestå av fem ledamöter; styrelsens ordförande och en representant för var och en av de fyra största ägarna i banken per den 31 augusti året före det år årsstämma hålls.

I valberedningen ska dock inte ingå representant för företag som utgör en betydande konkurrent inom något av bankens huvudområden. Det ankommer på styrelsens ordförande att kontakta de största ägarna för att dessa ska utse var sin representant att jämte ordföranden utgöra valberedning. Så har skett och 2012 års valberedning utgörs av:

Valberedningens sammansättning och röstrepresentation

Representant	Ägare	Röstandel i % per 31 aug 2011
Carl-Olof By, ordförande	Industrivärden	11,67
Henrik Forssén	Stiftelsen Oktogonen	10,48
Mats Gulbrand	Lundbergs	2,45
Bo Selling	Alecta	2,45
Hans Larsson, styrelseordförande		

Samtliga ledamöter är oberoende i förhållande till banken, bankledningen och den röstmässigt största aktieägaren utom Carl-Olof By som är anställd i AB Industrivärden. Uppgifter om valberedningens sammansättning har funnits tillgänglig på bankens webbplats sedan den 26 september 2011.

Valberedningens uppgift är att inför årsstämman den 28 mars 2012 utvärdera styrelsens arbete. Därutöver ska valberedningen lämna förslag på val av ordförande under årsstämman, förslag på ordförande och övriga ledamöter i styrelsen, styrelsearvode till ordföranden och övriga ledamöter samt ersättning för utskottsarbete samt val av och arvode till revisorer.

Valberedningen eftersträvar en jämn könsfördelning i styrelsen. Andelen kvinnor i bankens styrelse uppgår till 25 procent. Andelen utländska ledamöter i styrelsen uppgår också till 25 procent.

Revisorer

Stefan Holmström är huvudansvarig revisor för KPMG AB och sedan 2008 ordförande i revisorskollegiet i Handelsbanken. Holmström har varit auktoriserad revisor sedan 1975. Han är även revisor i Länsförsäkringar AB, Svenska Rymdaktiebolaget, ALMI Företagspartner AB, Proffice AB och Fastighetsaktiebolaget Norrporten. Holmström är född 1949.

Erik Åström har varit auktoriserad revisor sedan 1989 och är sedan 2008 huvudansvarig revisor för Ernst & Young AB i Handelsbanken. Härutöver är Åström revisor i bland annat Hakon Invest AB, Hennes & Mauritz AB, IKEA AB och Nasdaq OMX Holding AB. Åström är född 1957.

STYRELSE

Sedan aktieägarna på årsstämman utsett Hans Larsson till styrelsens ordförande, utsågs Anders Nyrén och Fredrik Lundberg till vice ordföranden på det konstituerande styrelsesammanträdet i anslutning till årsstämman. Styrelsen utsåg samtidigt ledamöter i Kreditkommittén, Revisionsutskottet och Ersättningsutskottet. Uppgifter om styrelsen lämnas på sidorna 62-63.

Styrelsens sammansättning

Styrelsen består av tolv ledamöter. Två av dessa stämموvalda ledamöter representerar Stiftelsen Oktogonen, vinstandelstiftelsen där de anställda är destinatarer. Härutöver har de anställda ingen representant i styrelsen.

Styrelsens ledamöter har en bred och omfattande erfarenhet från näringslivet och alla externa ledamöter är eller har varit verkställande direktörer i större företag och flertalet upprätthåller andra uppdrag som ledamöter i styrelser för större företag. Flera ledamöter har arbetat i bankens styrelse under lång tid och är väl förtrogna med bankens verksamheter.

Svensk kod för bolagsstyrning innehåller bestämmelser om att majoriteten av de bolagsstämموvalda ledamöterna ska vara oberoende i förhållande till banken och bankledningen, samt att minst två av de oberoende ledamöterna ska vara oberoende även i förhållande till aktieägare som kontrollerar tio procent eller mer av aktier eller röster i banken. Valberedningen har vid en samlad bedömning av varje ledamöts förhållande till banken, bankledningen och större aktieägare funnit att nio externa ledamöter är oberoende i förhållande till banken och bankledningen samt att fem av dem är oberoende även i förhållande till större aktieägare. Tre ledamöter är anställda i banken och således beroende i förhållande till banken. Två av de anställda ledamöterna (Ulrika Boëthius och Tommy Bylund) är även beroende i förhållande till större ägare (Oktogonen). En av de anställda ledamöterna (Pär Boman) arbetar i bankens ledning.

Namn	Oberoende i förhållande till banken och bankledningen	Oberoende i förhållande till större aktieägare
Hans Larsson	•	
Anders Nyrén	•	
Fredrik Lundberg	•	
Sverker Martin-Löf	•	
Jon Fredrik Baksaa	•	•
Göran Ennerfelt	•	•
Lone Fønss Schröder	•	•
Jan Johansson	•	•
Bente Rathe	•	•
Pär Boman		•
Ulrika Boëthius		
Tommy Bylund		

Styrelsearbetets grunder

De grundläggande frågorna om kompetensfördelningen mellan styrelse, styrelsens utskott, ordförande, verkställande direktör och internrevision kommer till uttryck i styrelsens arbetsordning samt i styrelsens instruktioner till verkställande direktören och till chefen för Centrala Revisionsavdelningen.

Styrelseordförande

Av styrelsens arbetsordning framgår bland annat att ordföranden ska se till att styrelsens arbete bedrivs effektivt och att styrelsen fullgör sina skyldigheter. I detta ligger att organisera och leda styrelsens arbete samt skapa bästa möjliga förutsättningar för dess arbete. Dessutom ska ordföranden se till att styrelsens ledamöter löpande uppdaterar och fördjupar sina kunskaper om banken och att nya ledamöter får lämplig introduktion och utbildning. Ordföranden ska stå till förfogande som rådgivare och diskussionspartner till verkställande direktören men också utvärdera dennes arbete samt redogöra för sin bedömning i styrelsen. Till ordförandens uppgifter hör också att vara ordförande i Kreditkommittén och Ersättningsutskottet samt att vara ledamot i Revisionsutskottet. Därutöver ankommer det på ordföranden att se till att styrelsens arbete utvärderas årligen och att informera valberedningen om utvärderingen samt att bereda styrelsens utvärdering av verkställande direktören. Han ansvarar slutligen också för kontakterna med de större ägarna i ägarfrågor

och har som ordförande i bankens pensionsstiftelse, pensionskassa och personalstiftelse även ett övergripande ansvar för de ägarfrågor som är förknippade med aktieinnehaven i dessa. I styrelsen förekommer i övrigt ingen annan arbetsfördelning än vad som följer av arbetet i styrelsens utskott.

Utskottsarbete

KREDITKOMMITTÉ

Kreditkommittén hade nio ledamöter; ordföranden (Hans Larsson), vice ordförandena (Anders Nyrén och Fredrik Lundberg), ordföranden i Revisionsutskottet (Sverker Martin-Löf), verkställande direktören (Pär Boman), chefen för Centrala Kreditavdelningen (Lars Kahnlund), jämte tre av styrelsen utsedda styrelseledamöter (Tommy Bylund, Lone Fønss Schröder och Bente Rathe) på cirkulation i tvåårsintervaller.

Kreditkommittén sammanträder i regel en gång i månaden för beslut i kreditärenden över viss limitnivå och som inte på grund av ärendets stora betydelse ska avgöras av styrelsen i sin helhet. Regionbankscheferna och chefen för Handelsbanken International föredrar ärenden från de egna enheterna och deltar som åhörare till övriga ärenden, vilket ger dem en god bild av styrelsens syn på risk. Kreditärenden som beslutas av styrelsen i sin helhet föredras av chefen för Centrala Kreditavdelningen. Kreditinstruktionen medger att verkställande direktören och chefen för Centrala Kreditavdelningen fattar beslut i kreditärende mellan sammanträden om dröjsmål med beslut skulle innebära olägenhet för banken eller kredittagaren.

Kreditkommittén har under 2011 hållit tolv sammanträden.

REVISIONSUTSKOTT

Revisionsutskottet utgjordes av styrelsens ordförande (Hans Larsson) och två av styrelsen utsedda styrelseledamöter (Sverker Martin-Löf och Lone Fønss Schröder). Samtliga är oberoende i förhållande till banken och bankledningen. Lone Fønss Schröder är även oberoende i förhållande till större ägare. Ordförande i utskottet är Sverker Martin-Löf.

Revisionsutskottet övervakar dels den finansiella rapporteringen, dels effektiviteten i bankens interna kontroll, internrevision och riskhanteringsystem. Till uppgifterna hör att

fastställa en revisionsplan för internrevisionens arbete. Utskottet har regelbunden kontakt med externrevisorerna, som rapporterar till utskottet om viktiga omständigheter vilka framkommit vid den lagstadgade revisionen, särskilt om brister i den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Utskottet tar också del av rapporter från de huvudansvariga för internrevision, compliance och riskkontrollfunktionerna. Utskottet sammanträder i regel fem gånger om året, normalt i samband med kvartals- och årsrapporter. Föredragande är verkställande direktören, CFO, chefen för Centrala Revisionsavdelningen och den huvudansvarige för compliance samt huvudrevisorerna från de revisionsbolag årsstämman utsett till revisorer.

Revisionsutskottet har under 2011 hållit fem sammanträden.

ERSÄTTNINGsutskott

Ersättningsutskottet bereder ersättningsärenden som ska beslutas av styrelsen och årsstämman.

Ersättningsutskottet bestod av styrelsens ordförande (Hans Larsson, tillika ordförande i utskottet) och två av styrelsen utsedda styrelseledamöter (Bente Rathe och Göran Ennerfelt). Samtliga ledamöter är oberoende i förhållande till banken och bankledningen.

Sedan aktieägarna på årsstämman beslutat om riktlinjer för ersättningsvillkor till verkställande direktören och de vice verkställande direktörerna, beslutar styrelsen i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter om ersättning till verkställande direktören, de vice verkställande direktörerna och andra ledamöter i Centrala Koncernledningen samt de huvudansvariga för kontrollfunktionerna, compliance, internrevision och riskkontroll.

Ersättningsutskottet har under 2011 hållit elva sammanträden.

Styrelsens arbete 2011

Styrelsen hade under året elva sammanträden inklusive ett tvådagars strategimöte.

Styrelsearbetet följer en struktur med fasta och återkommande ärenden i huvudsak enligt följande:

Ärende	När
Konstituering, bolagsstyrningsdokument	efter årsstämma
Ramar för upplåning	minst en gång per år
Strategi	–
VD:s instruktioner och riktlinjer	–
Operativa risker	halvårsvis
Intern kapitalutvärdering	kvartalsvis
Kreditförluster och kreditrisker	–
Halvårsrapport	juli
Offentliggörande av valberedning	september
Delårsrapport	oktober och april
Utvärdering av styrelsens arbete	årligen
Riskklassificeringssystemets funktion	–
Utvärdering av VD	–
Personalutveckling och chefsförsörjning	–
Lönerevision för bankledningen och huvudansvariga för kontrollfunktionerna	–
Limiters för finansiella risker	–
Årsbokslut	februari
Förslag till årsstämman	inför årsstämman
Beredning av bolagsstyrningsdokument	–
Extern revisionsrapport	–
Internrevisions rapport	–
Fråga om avsättning till Oktogonen	–
Affärsläget	varje sammanträde
Uppföljning av risklimiters	–
Kreditärenden	–

Därutöver rapporteras vad som förekommit på utskottens sammanträden på det styrelsesammanträde som följer närmast efter respektive utskottssammanträde.

PRINCIPER FÖR BOLAGSSTYRNING I HANDELSBANKEN

Bankens mål och strategi

Bankens främsta verktyg för bolagsstyrning är dels de dokument som antas av styrelsen såsom styrelsens arbetsordning, instruktioner till verkställande direktören och chefen för Centrala Revisionsavdelningen samt policyer för bankens verksamhet, dels de instruktioner och riktlinjer som utfärdas av verkställande direktören. Dessa dokument revideras årligen men kan vid behov justeras oftare.

Bankens operativa mål är att ha bättre lönsamhet än genomsnittet för jämförbara banker på hemmamarknaderna. Det ska uppnås genom att ha nöjdare kunder och en högre kostnads-effektivitet än konkurrenterna.

Målet syftar bland annat till att ge aktieägarna en långsiktigt god värdetillväxt i vinst per aktie över konjunkturcykeln.

Handelsbanken är en fullsortimentsbank med ett decentraliserat arbetssätt, stark lokal förankring genom rikstäckande kontorsnät och långsiktighet i kundrelationerna. Den grundidén har konsekvent tillämpats under flera årtionden. Bankens decentraliserade sätt att arbeta innebär i sig en stark tilltro till medarbetarnas vilja och förmåga att ta ansvar. Eftersom den grundläggande organisationsmodellen varit oförändrad under lång tid har banken en mycket stark företagskultur som kommer till uttryck i den interna skriften Mål och Medel. Skriften beskriver bankens mål, idé och sätt att arbeta och den läses och diskuteras av alla medarbetare i banken.

Löne- och pensionssystem i kombination med resultatandelssystemet Oktogonen är också ett sätt att stärka företagskulturen genom att de främjar en "livslång" anställning. Handelsbankens önskemål är att rekrytera unga medarbetare för just en "livslång" anställning i banken genom att erbjuda utvecklingsmöjligheter som gör banken självförsörjande på kompetenta medarbetare och chefer.

Denna långsiktighet gäller även bankens förhållningssätt till sina kunder. Det tar sig bland annat uttryck i ambitionen att alltid ge kunden bästa möjliga råd, utan att snegla på vad som på kort sikt är mest lönsamt för banken. Kunden ska aldrig behöva misstänka att bankens agerande styrs av att banktjänstemannen får provision på en viss produkt. För den anställde innebär det samtidigt en trygghet att alltid kunna erbjuda kunden bankens bästa råd utan att det påverkar den anställdes ersättning. Härigenom bygger banken långvariga relationer både med kunder och medarbetare.

Den starka företagskulturen har stor betydelse för styrningen av banken och verkar parallellt med principer, förhållningssätt, limiters och måltal som styrelsen fastställer i en rad policydokument och instruktioner. En sammanfattande beskrivning av dessa återfinns här.

Ersättningsprinciper i Handelsbanken

Bankens principer för ersättningar till anställda har legat fast under lång tid. Handelsbanken har generellt en låg risktolerans och anser att fast ersättning bidrar till en sund verksamhet och därför ska tillämpas som huvudregel. Rörlig ersättning ska tillämpas med försiktighet och förekommer endast i begränsad omfattning. Från den 1 mars 2011 gäller Finansinspektionens föreskrifter om ersättningssystem i kreditinstitut, värdepappersbolag och fondbolag med tillstånd för diskretionär portföljförvaltning (FFFS 2011:1) vilka var en vidareutveckling av tidigare föreskrifter. Föreskrifterna innehåller bland annat särskilda regler för anställda som erhåller rörlig ersättning och som kan påverka risknivån i ett institut. Föreskrifterna omfattar även bestämmelser om uppskjuten ersättning.

Här följer en samlad redogörelse för bankens grundläggande principer för fast och rörlig ersättning. Övriga uppgifter om ersättning som banken lämnar i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter framgår av not K8 på sidorna 100–103. Där lämnas även uppgifter om belopp avseende löner, pensioner och andra förmåner samt lån till ledande befattningshavare.

Grundläggande ersättningsprinciper

Banken är i Sverige och i vissa andra länder part i kollektivavtal om generella anställningsvillkor under anställningstiden och pensionsvillkor efter uppnådd pensionsålder.

Bankens lönepolitik syftar till att bankens konkurrenskraft och lönsamhet ska utvecklas positivt och att banken kan attrahera, behålla och utveckla kompetenta medarbetare samt att säkerställa en väl fungerande kompetensutveckling och chefsförsörjning. En god lönsamhets- och produktivitetsutveckling i banken skapar förutsättningar för en positiv löneutveckling för bankens medarbetare.

Ersättning för utfört arbete fastställs individuellt för varje medarbetare och utgår i form av fast kontant lön, sedvanliga löneförmåner och avsättning till pension. Lönesättningen i Handelsbanken sker lokalt. Lönen fastställs i lönesamtal mellan medarbetaren och dennes chef. Denna ordning har tillämpats med stor framgång under flera år och innebär att chefer på alla nivåer regelbundet deltar i löneprocessen och tar ansvar för bankens lönepolitik och den egna enhetens personalkostnadsutveckling.

Lönen baseras på i förväg kända lönegrundande faktorer, nämligen; arbetets art och svårighetsgrad, kompetens, prestationsförmåga och uppnådda arbetsresultat, ledarskap för de som har utvecklingsansvar för medarbetare, utbud och efterfrågan på marknaden och som bärare av bankens kultur.

Principen om enbart fast lön gäller för mer än 95 procent av koncernens anställda och tillämpas undantagslöst för ledande befattningshavare, alla som är involverade i bankens kreditgivning och anställda inom bankens kontrollfunktioner.

Principer för ersättning till ledande befattningshavare

Sedan aktieägarna på årsstämman beslutat om riktlinjer för ersättning till verkställande direktören och de vice verkställande direktörerna beslutar styrelsen om ersättning till Centrala Koncernledningen och övriga vice verkställande direktörer, tillsammans 18 personer (per 31 december 2011). Styrelsen beslutar också om ersättning till de huvudansvariga för kontrollfunktionerna compliance (regelefterlevnad), internrevision och riskkontroll. Beträffande årsstämmans riktlinjer för 2011 hänvisas till avsnittet om Årsstämman 2011 på sidan 53.

Ersättning till koncernledningen utgår endast i form av fast lön, tjänstebil, sedvanliga förmåner och avsättning till pension. Som en del av ersättningen kan Handelsbanken även tillhandahålla en bostad efter särskilt beslut från styrelsen. Rörlig ersättning förekommer inte. Det finns inte heller avtal om avgångsvederlag.

Ledande befattningshavare erhåller tilldelning av andel i Handelsbankens resultatandelssystem Oktogonen på samma villkor som för alla andra anställda i banken.

Pension till verkställande direktören och de vice verkställande direktörerna utgår tidigast från 60 års ålder med ett belopp som motsvarar 65 procent av lönen omedelbart före pensions-tidpunkten. Från 65 års ålder görs avdrag med ett belopp som motsvarar vad som utgår som pension från den allmänna försäkringen. Avdrag görs även med pensionsbelopp som utgår på grund av fribrev från tidigare arbetsgivare.

Under tjänstgöringstiden i banken intjänas rätten till pension successivt för att vid pensions-tidpunkten uppgå till 65 procent av slutlönen (efter avdrag för eventuellt fribrev från tidigare

arbetsgivare). Banken gör under samma tid motsvarande avsättning för framtida pension och belastas årligen för kostnaden i samma takt som intjänning sker. Intjänade pensionsutfästelser är oantastbara och tryggas i bankens pensionsstiftelse eller försäkras i bankens pensionskassa. Efter uppnådd pensionsålder görs inga ytterligare avsättningar. Avgår en ledande befattningshavare före uppnådd pensionsålder upphör avsättningarna och intjänad pension läggs i fribrev.

Externa arvoden från exempelvis styrelseuppdrag i andra bolag för bankens räkning ska betalas in till banken.

Inför årsstämman 2012 föreslås följande riktlinjer för ersättningar och andra anställningsvillkor till ledande befattningshavare. Riktlinjerna ska inte påverka sådan ersättning till ledande befattningshavare som bestämts tidigare.

- De samlade totala ersättningarna ska vara marknadsmässiga.
- Ersättning ges endast i form av fast lön och sedvanliga löneförmåner. Banken kan efter särskilt beslut av styrelsen, tillhandahålla tjänstebostad. Rörliga ersättningsformer som bonus eller tantiem förekommer inte.
- De ledande befattningshavarna omfattas, på samma villkor som alla medarbetare i banken, av resultatandelssystemet Oktogonen.
- Pensionsåldern är normalt 65 år. Pensionsförmånerna är förmånsbaserade, premiebaserade eller en kombination därav.
- Uppsägningstiden är från befattningshavarens sida sex (6) månader och från Handelsbankens sida högst tolv (12) månader. Om banken säger upp avtalet senare än fem (5) år efter inträde i gruppen ledande befattningshavare, utgör uppsägningstiden högst tjugofyra (24) månader. Härutöver utgår ingen avgångsersättning.
- Styrelsen ska ha rätt att undantagsvis frångå de fastställda riktlinjerna om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl för det.

Den krets av befattningshavare som dessa riktlinjer omfattar är verkställande direktören samt bankens vice verkställande direktörer.

Rörlig ersättning

I Handelsbanken beslutar styrelsen om ersättningspolicy. I enlighet med ersättningspolicyn fordras för undantag från principen om fast lön, särskilt beslut av verkställande direktören. I ersättningsutskottets beredning av styrelsens

ersättningspolicy har såväl chefer för berörda sakområden, som de ansvariga för riskkontroll och compliance deltagit.

Rörlig ersättning förekommer i begränsad utsträckning och endast inom affärsområdet Handelsbanken Capital Markets. Rörlig ersättning tillämpas inte heller för bankens ledning eller för någon anställd som fattar beslut om krediter eller limiter. Medarbetare som själv eller tillsammans med andra har rätt att besluta om kredit-, marknads-, likviditets-, råvaru-, valuta- eller ränterisk och medarbetare som genom beslut om produktvillkor kan påverka bankens riskprofil, kan endast få fast ersättning.

Rörlig ersättning ska i Handelsbanken bland annat utformas så att den inte uppmuntrar till osunt risktagande och ryms inom bankens risktolerans samt präglas av en rimlig balans mellan fast och rörlig ersättning. Det resultat som ligger till grund för rörlig ersättning ska också vara riskjusterat. Handelsbankens styrelse antog en ersättningspolicy första gången 2009. Den huvudsakliga innebörden av den under 2011 antagna ersättningspolicyn framgår av not K8 på sidorna 100–103. Inför 2012 har styrelsens ersättningspolicy, med biträde av PWC, utvecklats ytterligare och föreskriver att endast medarbetare inom enheter vars resultat byggs upp av provisioner, eller sådana förmedlingsaffärer som sker utan risktagande för banken, kan få rörlig ersättning. Rörlig ersättning utgår kontant och utbetalningen av rörlig ersättning större än 100 000 kronor ska skjutas upp med minst 40 procent i minst tre år. Uppskjuten ersättning kan bortfalla eller nedjusteras och tillfaller den berättigade först efter utgången av uppskjutandeperioden. Ingen medarbetare kan få en högre rörlig ersättning än 150 procent av sin fasta ersättning och summan av rörliga ersättningar kan inte bli högre än 100 procent av den sammanlagda fasta ersättningen för de personer som får rörlig ersättning.

Policydokument

KREDITPOLITIK

Kredit får endast beviljas om kredittagaren på goda grunder kan förväntas fullgöra förbindelsen. Krediter ska normalt vara säkerställda. Banken eftersträvar att dess historiskt låga kreditförlustnivå i förhållande till andra banker ska bestå och därmed bidra till bankens lönsamhetsmål samt till att bibehålla en god finansiell ställning.

POLICY FÖR OPERATIVA RISKER

Operativa risker ska hanteras så att koncernens operativa förluster förblir små, både i jämförelse med tidigare inträffade förluster och med andra bankers förluster. Ansvar för operativa risker är en integrerad del i chefsansvaret i hela koncernen.

FINANSPOLICY

Koncernens upplåning ska vara väl diversifierad avseende marknad, valuta och löptid. Likviditetsriskexponeringen begränsas av limit fastställd av styrelsen. Styrelsen fastställer ramar för den långfristiga upplåningen. Banken ska under stressade förhållanden ha en tillräcklig likviditetsreserv för att under fastställd tidsperiod kunna fortsätta sin rörelse utan nyupplåning på de finansiella marknaderna.

KAPITALPOLICY

Banken ska ha ett ekonomiskt kapital (se riskavsnitt i not K2 på sidorna 80–97) som motsvarar alla risker som kan leda till oväntade förluster. Det ska säkerställa att primärkapitalet täcker det legala minimikapitalkravet med av styrelsen fastställd säkerhetsmarginal. Bankens kapital situation ska också möjliggöra en fortsatt hög rating hos de viktigaste ratinginstituten.

FINANSIELL RISKPOLICY

Med finansiella risker avses marknadsrisk och likviditetsrisk. Marknadsriskerna delas i sin tur in i ränterisk, aktiekursrisk, valutakursrisk och råvaruprisrisk. Bankens marknadsrisk ska vara låga och normalt endast förekomma som ett naturligt led i kundaffärer. Styrelsen fastställer mätmetoder och limiter för finansiella risker samt ålägger verkställande direktören att organisera en oberoende riskkontrollfunktion med tillräckliga resurser för en ändamålsenlig uppföljning av finansiella risker.

INFORMATIONSPOLICY

Bankens information ska vara saklig och lättbegriplig. Den ska präglas av respekt för mottagaren och lämnas i rätt tid och på rätt sätt. Informationen ska stärka bankens varumärke och förtroende hos kunder, kapitalmarknaden och samhället i övrigt. Den information som lämnas till aktiemarknaden ska vara korrekt, relevant och tillförlitlig samt i enlighet med börsens regler. Offentliggörande av information

ska ske så snart som möjligt och samtidigt till börsen, investerare, analytiker, nyhetsbyråer och övriga media. Vid presskonferenser och kapitalmarknadsdagar bjuds normalt media och analytiker in samtidigt.

ETISKA RIKTLINJER

Anställda i banken ska uppträda så att förtroendet för banken upprätthålls. All verksamhet i banken ska präglas av hög etisk standard. Kunderna ska behandlas med respekt och ekonomisk rådgivning ska utgå från kundens behov. Intressekonflikter ska identifieras och hanteras enligt interna och externa regler. Bankens etiska riktlinjer är tillgängliga för alla på bankens hemsida handelsbanken.se/csr. Där finns mer information om bland annat bankens respekt för lagar och föreskrifter, syn på ekonomisk brottslighet, otillåten skatteplanering, rådgivning samt mänskliga rättigheter.

Vid tvekan om vad som är etiskt godtagbart ska frågan diskuteras med närmaste chef.

POLICY FÖR INTERN REVISIONSVERKSAMHET

Internrevisionen ska utvärdera koncernens effektivitet och ändamålsenlighet avseende processer för riskhantering, intern styrning och kontroll. Revisionen ska självständigt och oberoende granska koncernens redovisning, att väsentliga risker identifieras och hanteras tillfredsställande och att väsentlig finansiell information är tillförlitlig, korrekt och lämnas i tid.

POLICY FÖR HANTERING OCH RAPPORTERING AV HÄNDELSER AV VÄSENTLIG BETYDELSE

Händelser av väsentlig betydelse ska rapporteras till Finansinspektionen och med detta avses händelser som kan äventyra bankens stabilitet eller skyddet för kunders tillgångar. Ingen sådan händelse inträffade under året.

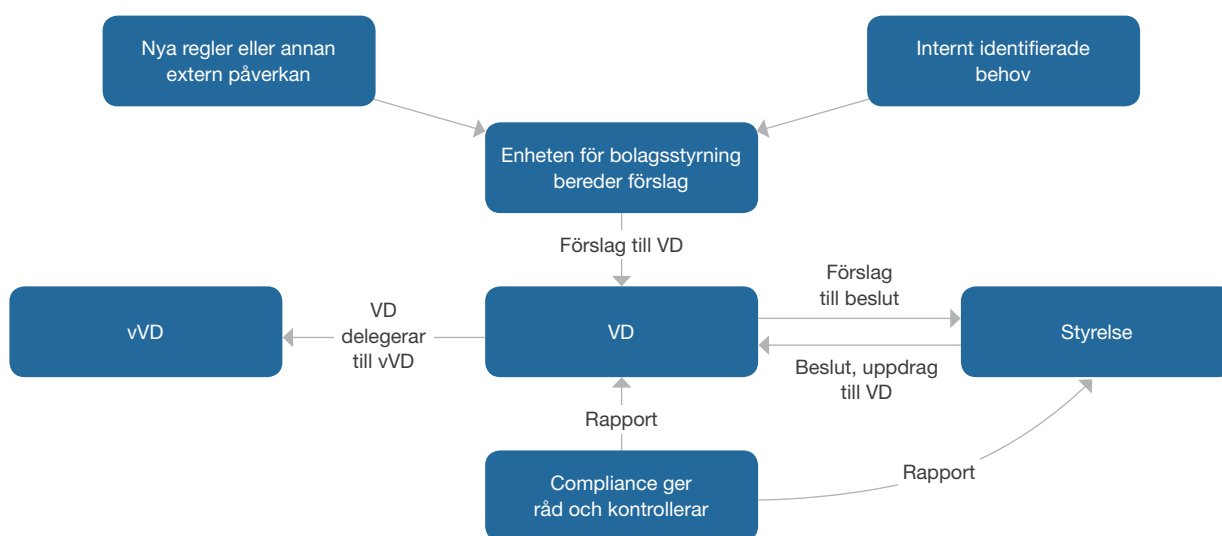
POLICY FÖR BANKENS UTNYTTJANDE AV EXTERNREVISORERNAS TJÄNSTER

För anlåtande av de årsstämmovalda revisorerna för andra uppdrag än revision och därmed sammanhängande uppdrag, fordras särskild prövning och rapportering till Revisionsutskottet.

POLICY FÖR OBEROENDE RISKKONTROLL

Banken har en central och oberoende riskkontrollfunktion med operativt ansvar för att identifiera, mäta, analysera och rapportera

Tillkomst och uppföljning av bolagsstyrningsdokument

alla väsentliga risker på koncernnivå och bland annat föreslå riskhanteringsåtgärder när så bedöms erforderligt. Funktionen har också funktionellt ansvar för de lokala riskkontrollerna. Den centrala riskkontrollfunktionen är underställd chefen för Centrala Finans- och Ekonomiavdelningen, men rapporterar även regelbundet till verkställande direktören.

POLICY FÖR COMPLIANCE (REGELEFTERLEVAD)

Med regelefterlevnad menas efterlevnad av lagar, förordningar, myndigheters föreskrifter och interna regler och god sed eller god standard, såsom allmänna råd publicerade av tillsynsmyndigheter inom ramen för den tillståndspliktiga verksamheten. Det betyder bland annat att Finansinspektionens råd och svensk kod för bolagsstyrning, vilka anses representera god sed, ska efterlevas av banken. Funktionen ska rapportera till revisionsutskottet och verkställande direktören om regelefterlevnaden. Se även sidan 59.

POLICY FÖR UPPDRAGSAVTAL

När banken lägger ut verksamhet som är tillståndspliktig på någon annan, till exempel drift

av datasystem, inlösen av betalkorttransaktioner eller annan verksamhet som har naturligt samband med bankens verksamhet, regleras detta i policyn för uppdragsavtal.

Banken eller dess dotterbolag ansvarar alltid för att den verksamhet som lagts ut drivs i enlighet med det tillstånd som kan vara kopplat till verksamheten.

POLICY OM ÅTGÄRDER MOT PENNINGTVÄTT OCH FINANSIERING AV SÄRSKILT ALLVARLIG BROTTSLIGHET

Policyn är baserad på brottsförebyggande lagar inom det finansiella området, främst lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Bankens medverkar inte i affärer som medarbetaren inte förstår innebörden av.

ERSÄTTNINGSPOLICY

Banken är i Sverige part i kollektivavtal om generella anställningsvillkor under anställningstiden och om pensionsvillkor efter uppnådd pensionsålder. Ersättning för utfört arbete fastställs individuellt för varje medarbetare. Ersättning utgår i form av fast lön, sedvanliga löneförmåner och avsättning till pension. Lön

fastställs lokalt i enlighet med bankens decentraliserade arbetssätt och revideras en gång per år.

En mer utförlig beskrivning av ersättningsprinciper i Handelsbanken finns på sidorna 56–57.

BANKENS LEDNING Verkställande direktör

Pär Boman är verkställande direktör sedan april 2006. Boman är född 1961 och har arbetat i Handelsbanken sedan 1991. År 1998 inträdde Boman i bankledningen som vice verkställande direktör och chef för Regionbanken Danmark och därefter för Handelsbanken Markets. Boman har både ingenjör- och ekonomexamen. Boman är styrelseledamot, förutom i banken, även i Svenska Cellulosa AB SCA och Svenska Bankföreningen. Eget och närståendes innehav av aktier i banken uppgår till 7 133 aktier, varav 4 883 indirekt via resultatandelssystem Oktogonen. Därutöver har Boman ett oförändrat innehav av personalkonvertibler för nominellt 5,64 miljoner kronor i lån 2008, med en konverteringskurs på 187,56 kronor, motsvarande 30 059 A-aktier samt i lån 2011 för nominellt 8,32 miljoner kronor med en konverteringskurs om 256,52 kronor, motsvarande 32 426 aktier.

Koncernledning och koncernledningsstruktur

Handelsbanken arbetar sedan lång tid med en decentraliserad modell, där så gott som alla viktiga affärsbeslut tas på kontoret, nära kunden.

Verksamheten bedrivs i mycket stor utsträckning i moderbolaget och av främst legala skäl även i dotterbolag, såväl i Sverige som i flera andra länder. Koncernledningen består av Centrala Koncernledningen och ledningen för kontorsrörelsen, affärsområden och staber. Kontorsrörelsen är geografiskt organiserad i regionbanker; sex i Sverige, en i respektive Danmark, Finland och Norge samt tre i Storbritannien, vilka tillsammans utgör bankens hemmamarknader. Regionbankerna i Sverige och Storbritannien har samordnats under två chefer, chefen för den svenska regionbanksrörelsen respektive chefen för den brittiska regionbanksrörelsen. Kontorsrörelsen utanför hemmamarknaderna leds av chefen för Handelsbanken International.

Varje regionbank leds av en regionbankschef, som ingår i koncernledningen. I koncernledningen ingår även chefen för Handelsbanken International, chefen för den svenska regionbanksrörelsen och chefen för den brittiska regionbanksrörelsen. Regionbankschefen i Danmark, Norge och Finland samt chefen för Storbritannien och landcheferna inom Handelsbanken International ansvarar gentemot myndigheterna i respektive värdland för all verksamhet banken och dess dotterbolag bedriver i landet.

I Handelsbanken förekommer affärsområdena Handelsbanken Capital Markets, Handelsbanken Stadshypotek, Handelsbanken Direkt samt Skog och lantbruk. I Handelsbanken Capital Markets ingår utöver investmentbanking-verksamheten också kapitalförvaltningen. I affärsområdet ingår även dotterbolagen Handelsbanken Fonder och Handelsbanken Liv. I affärsområdet Handelsbanken Stadshypotek ingår dotterbolaget Stadshypotek AB i vilket bolån och annan fastighetsfinansiering bedrivs. Under året har dessutom affärsområdet Skog och lantbruk bildats för skog- och lantbruksfinansiering. Handelsbanken Direkt har det övergripande ansvaret för affärsutvecklingen av standardiserade banktjänster samt för kundmötet på distans, via internet och telefon för privat- och företagskunder. I affärsområdet

ingår även finansbolagsrörelsen vilken bedrivs inom dotterbolaget Handelsbanken Finans AB. Varje affärsområde ansvarar för produkter och tjänster inom det egna området. Härutöver har Handelsbanken Capital Markets ansvaret för bankens produkter för företagskunder. Banken har också samlat en grupp specialister centralt inom Large Corporates för att ge de allra största företagskunderna bästa möjliga service.

Den Centrala Koncernledningen och staberna representerar olika delar av bankens huvudkontorsfunktioner, till exempel avdelningarna för finans och ekonomi, kredit, infrastruktur, bolagsstyrning och myndighetskontakter, IT, personal, juridik och information.

Banken tillämpar därmed ett något vidare koncernledningsbegrepp än vad som anses ingå i aktiebolagslagens regler om ledande befattningshavare. Detta får till konsekvens att personkretsen i koncernledningen som redovisas på sidorna 64–65 i bolagsstyrningsrapporten är vidare än den personkrets som ingår i begreppet ledande befattningshavare i not K8 på sidorna 100–103.

Ansvar och befogenheter har i stor utsträckning tilldelats enskilda befattningshavare, snarare än grupper och kommittéer. Det innebär att Centrala Koncernledningen, koncernledningen och ledningsgrupperna i regionbanker och avdelningar är samrådsorgan och inte beslutsorgan. Endast i kreditprocessen förekommer kollektiva beslut i kreditkommittéer, även om föredraganden alltid har ett särskilt ansvar för krediten.

Uppgifter om koncernledningen framgår på sidorna 64–65.

INTERN KONTROLL OCH BANKENS KONTROLLFUNKTIONER

Ansvaret för intern kontroll har delegerats från verkställande direktören till regionbankschefer och huvudavdelningschefer, vilka ansvarar för den interna kontrollen inom sina respektive enheter. Dessa chefer har i sin tur delegerat ansvaret till kontorschefer och avdelningschefer, att ansvara för internkontrollen inom kontoret respektive avdelningen. Ansvaret innebär att det ska finnas ändamålsenliga instruktioner och rutiner för verksamheten och att efterlevnaden av dessa rutiner ska följas upp regelbundet.

Ansvaret för den interna kontrollen och regel efterlevnaden är således en integrerad del av chefsansvaret på alla nivåer i banken.

Internrevision

Internrevision har gamla anor i banken. Långt innan externa krav på internrevision infördes har bankledningen haft en från linjeorganisationen fristående internrevisionsfunktion till sitt förfogande. Den nuvarande organisationen med centralt och regionalt placerade internrevisorer har fungerat väl de senaste dryga 20 åren. De regionala internrevisionsavdelningarna ingår i den Centrala Revisionsavdelningen som utgör en sammanhållen internrevisionsfunktion. Revisionschefen utses av och rapporterar till styrelsen. Internrevisionsfunktionen är således styrelsens kontrollorgan. Den valda organisationen och den långa traditionen gör att internrevision har den auktoritet och den integritet som fordras för att de av årsstämman valda revisorerna i sitt nära samarbete med internrevision ska kunna förlita sig på åtgärder och uppgifter från denna. Compliance- och riskkontrollfunktionerna är till skillnad från internrevisionen, bankledningens kontrollorgan för regel efterlevnad och riskkontroll.

Chefen för Centrala Revisionsavdelningen utses av styrelsen. Revisionsavdelningen har drygt 90 medarbetare av vilka ett stort antal har kompetens motsvarande auktoriserad revisor. Bankens externrevisorer utvärderar och kvalitetssäkrar internrevisionens arbete. Internrevisionens uppdrag grundas på en av styrelsen fastställd policy för den interna revisionsverksamheten. Granskningsarbetet ska fokuseras på verksamheter och rutiner som är väsentliga och/eller riskfyllda. Planerade revisionsuppgifter dokumenteras årligen i en revisionsplan som, på styrelsens vägnar, fastställs av styrelsens Revisionsutskott. Slutsatsen av internrevisionens granskning, de åtgärder som ska vidtas och statusen avseende dessa, avrapporteras löpande till Revisionsutskottet och årligen till styrelsen i sin helhet.

Compliance (Regelefterlevnad)

Regelefterlevnad är ett ansvar för alla i koncernen. Inrättandet av compliancefunktioner centralt, inom regionbanker, affärsområden och centrala avdelningar samt i varje land där banken är verk-

sam, fritar inte någon medarbetare från ansvaret att följa de externa och interna regler som gäller för verksamheten. Regelverken är emellertid ofta komplicerade och den enskilde medarbetarens erfarenhet kan ibland vara begränsad, varför möjligheten till vägledning är väsentlig för att undvika misstag. Compliancefunktionen ska tillse att lagar, förordningar och interna regler samt god sed och god standard efterlevs inom Handelsbankskoncernens tillståndspliktiga verksamhet. Funktionen ska även biträda vid utformningen av

interna regler och informera om nya och ändrade regler för verksamheten. Compliancefunktionen ska aktivt kontrollera regelefterlevnaden. Central Compliance har det funktionella ansvaret för compliancefrågor. Verkställande direktören utser chefen för Central Compliance. Chefen för compliancefunktionen rapporterar om väsentliga iakttagelser löpande till verkställande direktören. Därutöver får verkställande direktören kvartalsvis en koncerncompliance rapport och två gånger om året lämnas en koncerncompliance rapport

direkt till styrelsens Revisionsutskott om regel- efterlevnaden i koncernen.

Central Compliance är från den 1 augusti 2011 en självständig enhet efter att tidigare varit underställd Handelsbankens Centrala Juristavdelning.

Riskkontroll

Riskkontrollfunktionen beskrivs kortfattat i översikten av bankens styrningsstruktur på sidorna 50–51. En mer utförlig beskrivning framgår i not K2 på sidorna 80–97.

Organisation för intern kontroll

ANSVAR

Varje affärsenhet inom banken ska vara ansvarig för sina affärer och dess associerade risker. VD har därför delegerat ansvaret för den interna kontrollen till huvudansvariga chefer, som i sin tur delegerat ansvaret vidare till respektive lokal-kontor/underenheter så att cheferna på dessa nivåer också har ansvar för riskerna i sina respektive enheter.

KONTROLL

Centrala oberoende riskkontrollen
Centrala Kreditavdelningen
Compliance
Dessa ska årligen utvärdera att den interna kontrollen är ändamålsenlig.

GRANSKNING & UTVÄRDERING

1. Internrevision
2. Centralstyrelsens Revisionsutskott
3. Centralstyrelsen
4. Externrevision

Riskhanteringen granskas och utvärderas löpande av internrevisionen och externa revisorer.

STYRELSENS RAPPORT OM INTERN KONTROLL AVSEENDE DEN FINANSIELLA RAPPORTERINGEN

Redogörelsen för Handelsbankens process för intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen grundar sig på det ramverk som tagits fram av The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). Processen har utformats för att säkerställa att bankens principer för finansiell rapportering och intern kontroll efterlevs, samt att den finansiella rapporteringen är upprättad i överensstämmelse med lag, tillämpliga redovisningsstandarder och övriga krav på noterade bolag.

Kontrollmiljö

Det grundläggande för Handelsbankens interna kontroll av den finansiella rapporteringen är den kontrollmiljö som har beskrivits tidigare i bolagsstyrningsrapporten; organisationsstruktur, ansvarsfördelning, riktlinjer och styrande dokument.

Ytterligare en del av den interna kontrollprocessen är riskbedömningen – det vill säga identifiering och hantering av de risker som kan påverka den finansiella rapporteringen samt de kontrollaktiviteter som syftar till att förebygga, upptäcka och korrigera fel och avvikelser.

Riskbedömning

En viktig del av bankens riskbedömning är de självvärderingar som årligen utförs på regionbanker, dotterbolag och centrala avdelningar. Risker avseende den finansiella rapporteringen är en del av denna totalanalys.

I en självvärdering definieras vilka händelser som utgör potentiella risker för verksamheten och därefter uppskattas sannolikheten för och konsekvenserna av varje risk. Särskild hänsyn tas till risken för oegentligheter och risken för förlust eller förskingring av tillgångar. Med utgångspunkt från självvärderingen utformas en åtgärdsplan. Handelsbankens riskhantering i övrigt beskrivs i detalj i not K2 på sidorna 80–97.

Kontrollaktiviteter

Olika kontrollaktiviteter finns inbyggda i hela processen för finansiell rapportering.

Centrala Finans- och Ekonomiafdelningen ansvarar för koncernredovisning och koncernboksutslut samt för ekonomiska och administrativa styrssystem. I avdelningens ansvar ingår även koncernens likviditet, internbank, kapitalbas, skatteinblick samt den koncerngemensamma myndighetsrapporteringen. Dessutom ska avdelningen säkerställa att instruktioner av betydelse för den finansiella rapporteringen görs kända och tillgängliga för berörd personal.

Inom redovisnings- och controllerorganisationen sker fortlöpande avstämningar och kontroller av redovisade belopp samt analyser av resultat- och balansräkningar.

De ekonomiansvariga på regionbanker, dotterbolag och centrala avdelningar ansvarar för att kontrollaktiviteterna i den finansiella rapporteringen för deras respektive enheter är ändamålsenliga, det vill säga att de är utformade för att förebygga, upptäcka och korrigera fel och avvikelser, samt att de står i överensstämmelse med interna riktlinjer och instruktioner. Vid varje kvartalsboksutslut intygar enheterna att föreskrivna periodiska kontroller och avstämningar av konton har utförts.

Inom ramen för bankens Centrala Finans- och Ekonomiafdelning finns en värderingskommitté med uppgift att skapa förutsättningar för korrekt värdering av de tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. Kommittén har ett liknande ansvar vid värdering av värdepapper som klassats som lånefordringar, tillgängliga för försäljning eller innehav till förfall samt finansiella garantier. Det sker genom att värderingskommittén ska säkerställa att interna riktlinjer, instruktioner och tillämpade modeller vid värdering av dessa tillgångar och skulder är ändamålsenliga och i enlighet med externa regelverk.

En hög IT-säkerhet är en förutsättning för en god intern kontroll av den finansiella rapporteringen. Därför finns regler och riktlinjer för att

säkerställa tillgänglighet, riktighet, sekretess och spårbarhet i informationen i affärssystemen.

Som ett led i arbetet med att kvalitetssäkra den finansiella rapporteringen har styrelsen inrättat ett revisionsutskott bestående av styrelsens ordförande samt två styrelseledamöter. Utskottet behandlar kritiska redovisningsfrågor samt de finansiella rapporter som banken lämnar. Utskottet övervakar också effektiviteten i internkontrollen, internrevisionen och riskhanteringsystemen avseende den finansiella rapporteringen, se vidare under rubriken Utskottsarbete på sidan 54.

Information och kommunikation

Banken har informations- och kommunikationsvägar som syftar till att främja fullständighet och riktighet i den finansiella rapporteringen. Koncernens övergripande redovisningsinstruktion och särskilda rutinbeskrivningar för bokslutsarbetet kommuniceras till berörda medarbetare via koncernens intranät. Det system som används för finansiell rapportering omfattar hela koncernen.

Uppföljning

Centrala Revisionsavdelningen, Compliance och Centrala Riskkontrollavdelningen samt redovisnings- och controlleravdelningarna följer upp att interna policyer, instruktioner och andra styrdokument efterlevs. Uppföljningen sker på central nivå, men också på lokal nivå – inom regionbanker, dotterbolag och affärsområden. I den policy som styrelsen har fastställt för internrevisionen framgår att den ska granska den interna styrningen och kontrollen. Internrevisionen beskrivs närmare på sidan 59. Koncernens informations- och kommunikationsvägar följs upp kontinuerligt för att säkerställa att dessa är ändamålsenliga för den finansiella rapporteringen.

Styrelsens ledamöter

Namn	Hans Larsson, ordförande	Anders Nyrén, vice ordförande	Fredrik Lundberg, vice ordförande	Jon Fredrik Baksaa, ledamot	Ulrika Boëthius, ledamot	Pär Boman, ledamot
Befattning	Direktör	VD och koncernchef i AB Industrivärden	VD och koncernchef i LE Hufvudstaden AB	VD och koncernchef i Telenor ASA	Banktjänsteman	VD och koncernchef i Handelsbanken
Utbildning	Fil kand	Civilekonom och MBA	Civilekonom och Civilingenjör, ekon dr hc och tekn dr hc	Civilekonom och MBA	Naturvetenskapligt gymnasium	Ingenjör och ekonomexamen
Invald år	1990	2001	2002	2003	2004	2006
Född	1942	1954	1951	1954	1961	1961
Nationalitet	Svensk	Svensk	Svensk	Norsk	Svensk	Svensk
Andra uppdrag	Ordförande i Attendo AB, Valedo Partners Fund 1 och 2 AB. Ledamot i AB Industrivärden, Holmen AB.	Ordförande i Sandvik AB. Ledamot i Telefonaktiebolaget L M Ericsson, Ernströmgruppen AB, AB Industrivärden, Svenska Cellulosa AB SCA, SSAB AB, AB Volvo. Styrelsemedlem i Handelshögskolan i Stockholm samt Handelshögskoleföreningen.	Ordförande i Holmen AB, Hufvudstaden AB. Ledamot i L E Lundbergföretagen AB, AB Industrivärden, Sandvik AB, Skanska AB.	Ledamot i Det Norske Veritas (rådet), Doorstep AS, GSMA, VimpelCom Ltd.	Vice ordförande i Finansförbundet.	Ledamot i Svenska Cellulosa AB SCA, Svenska Bankföreningen.
Bakgrund	1992–1999 VD Nordstjernan AB. 1989–1991 VD Esselte AB. 1985–1989 VD Swedish Match AB. Ordförande i bland annat Nobia AB, Sydsvenska Kemi AB, Carema AB, Althin Medical AB, NCC AB, Bilspektion/BTL AB, Linjebuss AB.	1997–2001 Vice VD, Ekonomi- och finansdirektör Skanska. 1996–1997 Dir Markets och Corporate Finance Nordbanken. 1992–1996 Vice VD, Ekonomi- och finansdirektör Securum. 1987–1992 VD OM International AB. 1986–1987 VD STC Venture AB. 1982–1987 Vice VD, Ekonomi- och finansdirektör STC. 1979–1982 Direktör AB Wilhelm Becker.	Verksam inom Lundbergs sedan 1977. Koncernchef i L E Lundbergföretagen AB sedan 1981.	1994–2002 Chief Financial Officer, Executive Vice President, Senior Executive Vice President Telenor ASA. 1997–1998 Managing Director Telenor Bedrift AS. 1989–1994 Chief Finance Officer, Chief Executive Officer TBK AS. 1988–1989 Chief Finance Director Aker AS. 1985–1988 Chief Finance Director Stolt Nielsen Seaway AS, Oslo and Haugesund. 1979–1985 System consultant, Controller, Contract Co-ordinator Det Norske Veritas.	Anställd i Handelsbanken sedan 1981. Koncernklubbsordförande, Handelsbanken 1997–2004.	2002–2005 Vice VD, Chef för Handelsbanken Markets. 1998–2002 Vice VD, Chef för Regionbanken Danmark, Handelsbanken. Anställd i Handelsbanken sedan 1991.
Ersättning	3 575 000 kr	1 100 000 kr	1 100 000 kr	550 000 kr	0 kr	0 kr
Kreditkommitté Närvaro*	Ordförande 12/12	Ledamot 12/12	Ledamot 12/12	Ledamot*** 2/3	Suppleant	Ledamot 12/12
Revisionsutskott Närvaro	Ledamot 5/5	–	–	–	–	–
Ersättningsutskott Närvaro	Ordförande 11/11	–	–	–	–	–
Styrelsemöten Närvaro	11/11	11/11	11/11	9/11	10/11	11/11
Egna och närståendes aktieinnehav	18 600	2 000	2 525 000	0	4 840, varav 4 840 i indirekt innehav****. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2008: 226 000 kr 2011: 188 179 kr	7 133, varav 4 883 i indirekt innehav****. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2008: 5 638 000 kr 2011: 8 318 142 kr
Beroende/oberoende	Oberoende i förhållande till banken och bankledningen. Ej oberoende i förhållande till större ägare (ledamot i AB Industrivärden).	Oberoende i förhållande till banken och bankledningen. Ej oberoende i förhållande till större ägare (VD och koncernchef i AB Industrivärden).	Oberoende i förhållande till banken och bankledningen. Ej oberoende i förhållande till större ägare (ledamot i AB Industrivärden).	Oberoende i förhållande till banken, bankledningen och större aktieägare.	Ej oberoende (anställd).	Ej oberoende (VD).

* Lars Kahlund, chefen för Centrala Kreditavdelningen, har närvarat på samtliga möten.

** Suppleant till och med 23 mars 2011 och ledamot därefter.

*** Ledamot till och med 23 mars 2011.

**** Indirekt innehav av aktier i Handelsbanken via vinstandelsstiftelsen Oktogonen.

***** Ledamot från och med 24 mars 2011.

Namn	Tommy Bylund, ledamot	Göran Ennerfelt, ledamot	Jan Johansson, ledamot	Sverker Martin-Löf, ledamot	Bente Rathe, ledamot	Lone Fønss Schröder, ledamot
Befattning	Bankdirektör	VD i Axel Johnson Holding AB	VD och koncernchef i Svenska Cellulosa AB SCA	Direktör	Direktör	Direktör
Utbildning	Gymnasieutbildning	Fil kand och civilekonom	Jur kand	Tekn lic, Fil dr hc	Civilekonom och MBA	Civilekonom och jur kand
Invald år	2000	1985	2009	2002	2004	2009
Född	1959	1940	1954	1943	1954	1960
Nationalitet	Svensk	Svensk	Svensk	Svensk	Norsk	Dansk
Andra uppdrag	Ordförande i Stiftelsen Oktogonen. Ledamot i Ljusdals kommuns näringspolitiska stiftelse, Närjus.	–	Styrelseledamot i SSAB AB, Svenska Cellulosa AB SCA.	Ordförande i AB Industrivärden, Svenska Cellulosa AB SCA, Skanska AB, SSAB AB. Vice ordförande i Telefonaktiebolaget L M Ericsson.	Ordförande i Ecohz AS, Cenium AS. Vice ordförande i Norsk Hydro ASA, Powel AS, Innovasjon Norge. Ledamot i Polaris Media ASA, Nordic Choice Hospitality Group, Home Invest AS, Aker Kvaerner Holding AS, Etikrådet för norska Statens Pensjonstond utland.	Ledamot i Vattenfall (revisionskommitté), Aker ASA (revisionskommitté), Aker Solutions ASA, NKT A/S, Volvo Personvagnar AB (ordförande revisionskommittén).
Bakgrund	Anställd i Handelsbanken sedan 1980. Kontorschef i Handelsbanken sedan 1992.	Från och med 1966 innehaft olika uppdrag och tjänster inom Axel Johnson Gruppen med ett avbrott för Wells Fargo, San Francisco, USA 1971–1972.	2001–2007 VD och koncernchef Boliden AB. 2001 Chef för nätverksamheten Telia AB. 1994–2001 Vice VD Vattenfall. 1990–1994 Affärsområdeschef Svenska Shell. 1985–1990 Bolagsjurist inom Shell. 1984–1985 Biträdande jurist. 1981–1983 Tingsnotarie.	1977–2002 verksam inom Svenska Cellulosa AB SCA i olika ledande befattningar.	1999–2002 Vice koncernchef Gjensidige NOR (VD livbolaget, ordförande Fond- och Kapitalförvaltningsbolaget). 1996–1999 VD Gjensidige Bank AS. 1993–1996 VD Elcon Finans AS. 1991–1993 Vice VD Forenede Forsikring. 1989–1991 Ekonomidirektör Forenede Forsikring. 1977–1989 Kredit- och økonomichef E.A. Smith AS.	2005–2010 VD Walleniusrederierna AB. 1982–2004 ledande befattningar inom AP Møller/Maersk A/S.
Ersättning	0 kr	675 000 kr	550 000 kr	1 050 000 kr	975 000 kr	1 000 000 kr
Kreditkommitté Närvaro*	Ledamot 11/12	Ledamot*** 2/3	Suppleant	Ledamot 12/12	Ledamot** 9/10	Ledamot***** 8/9
Revisionsutskott Närvaro	–	–	–	Ordförande 5/5	–	Ledamot 4/5
Ersättningsutskott Närvaro	–	Ledamot 10/11	–	–	Ledamot 11/11	–
Styrelsemöten Närvaro	10/11	8/11	11/11	11/11	11/11	11/11
Egna och närståendes aktieinnehav	17 362, varav 16 418 i indirekt innehav****. Personalkonvertibel till nominellt belopp: 2008: 909 000 kr 2011: 1 131 799 kr	65 000	5 000	4 000	1 330	0
Beroende/oberoende	Ej oberoende (anställd).	Oberoende i förhållande till banken, bankledningen och större aktieägare.	Oberoende i förhållande till banken, bankledningen och större aktieägare.	Oberoende i förhållande till banken och bankledningen. Ej oberoende i förhållande till större aktieägare (ledamot i AB Industrivärden).	Oberoende i förhållande till banken, bankledningen och större aktieägare.	Oberoende i förhållande till banken, bankledningen och större aktieägare.

Koncernledning

samt Compliance och Internrevision

Namn	Befattning	Född	Anställd	Aktieinnehav	Personalkonvertibel ¹	
					2008	2011
CENTRALA KONCERNLEDNINGEN						
Pär Boman	Verkställande direktör, koncernchef	1961	1991	7 133, varav 4 883 i indirekt innehav *	5 638 000 kr	8 318 142 kr
Katarina Berner Frösödal	Vice verkställande direktör, chef för Personalavdelningen	1956	1979	17 764, varav 17 764 i indirekt innehav *	2 266 000 kr	5 545 428 kr
Anders H Johansson	Vice verkställande direktör, chef för Dataavdelningen	1955	1999	1 743, varav 1 743 i indirekt innehav *	2 266 000 kr	5 545 428 kr
Lars Kahlund	Vice verkställande direktör, chef för Kreditavdelningen	1954	1975	27 610, varav 27 610 i indirekt innehav *	2 266 000 kr	5 545 428 kr
Agneta Lilja	Bankdirektör, chef för Infrastrukturavdelningen	1961	1985	9 961, varav 9 961 i indirekt innehav *	1 133 000 kr	3 763 599 kr
Claes Norlén	Vice verkställande direktör, styrelseledamot nordiska regionbankerna	1955	1978	20 983, varav 20 483 i indirekt innehav *	2 266 000 kr	4 654 514 kr
Ulf Riese	Vice verkställande direktör, CFO, chef för Finans- och ekonomiavdelningen, Investor relations	1959	1983	31 432, varav 12 775 i indirekt innehav *	2 266 000 kr	5 545 428 kr
Håkan Sandberg	Vice verkställande direktör, ordförande dotterbolag och regionbanksstyrelser	1948	1969	4 781, varav 4 272 i indirekt innehav *	2 266 000 kr	4 654 514 kr
KONTORSFÖRELSAN						
SVENSKA REGIONBANKSRÖRELSAN						
Thommy Mossinger	Vice verkställande direktör, chef för svenska regionbanksrörelsen	1951	1982	267, varav 267 i indirekt innehav *	2 266 000 kr	5 545 428 kr
Regionbankschefer i Sverige						
Annika Brunnéd	Bankdirektör, chef för Regionbanken Norra Sverige	1964	1984	10 531, varav 10 531 i indirekt innehav *	1 133 000 kr	3 763 599 kr
Pontus Åhlund	Bankdirektör, chef för Regionbanken Mellansverige	1963	1983	9 309, varav 8 309 i indirekt innehav *	1 133 000 kr	3 763 599 kr
Carina Åkerström	Vice verkställande direktör, chef för Regionbanken Stockholm	1962	1986	5 494, varav 5 494 i indirekt innehav *	1 133 000 kr	5 545 428 kr
Mikael Westerback	Bankdirektör, chef för Regionbanken Östra Sverige	1962	1985	9 506, varav 9 506 i indirekt innehav *	1 133 000 kr	3 763 599 kr
Katarina Ljungqvist	Bankdirektör, chef för Regionbanken Västra Sverige	1965	1989	5 425, varav 5 425 i indirekt innehav *	1 133 000 kr	1 131 799 kr
Anders Ohlner	Vice verkställande direktör, chef för Regionbanken Södra Sverige	1955	1985	8 925, varav 8 425 i indirekt innehav *	2 266 000 kr	3 763 599 kr

* Indirekt innehav av aktier i Handelsbanken via vinstandelsstiftelsen Oktogonen.

¹ Se not K39.

Namn	Befattning	Född	Anställd	Aktieinnehav	Personalkonvertibel ¹	
					2008	2011
KONTORSRÖRELSEN FORTS						
BRITTISKA REGIONBANKSRÖRELSEN						
Anders Bouvin	Vice verkställande direktör, chef för brittiska regionbanksrörelsen	1958	1985	11 674, varav 10 174 i indirekt innehav *	2 266 000 kr	5 545 428 kr
Regionbankschefer i Storbritannien						
Tracey Davidson	Bankdirektör, chef för Regionbanken Norra Storbritannien	1968	2003	831, varav 831 i indirekt innehav *	1 133 000 kr	4 654 514 kr
Göran Stille	Bankdirektör, chef för Regionbanken Centrala Storbritannien	1966	1987	2 101, varav 2 101 i indirekt innehav *	2 266 000 kr	4 654 514 kr
Simon Lodge	Bankdirektör, chef för Regionbanken Södra Storbritannien	1958	2004	706, varav 706 i indirekt innehav *	1 133 000 kr	4 654 514 kr
DEN DANSKA REGIONBANKEN						
Frank Vang-Jensen	Vice verkställande direktör, chef för Regionbanken Danmark	1967	1998	1 256, varav 956 i indirekt innehav *	2 266 000 kr	4 000 000 kr
DEN FINSKA REGIONBANKEN						
Nina Arkilahiti	Vice verkställande direktör, chef för Regionbanken Finland	1967	1995	4 593, varav 2 194 i indirekt innehav *	0 kr	4 000 000 kr
DEN NORSKA REGIONBANKEN						
Dag Tjernsmo	Vice verkställande direktör, chef för Regionbanken Norge	1962	1988	3 381, varav 3 381 i indirekt innehav *	909 000 kr	4 000 000 kr
HANDELSBANKEN INTERNATIONAL						
Magnus Ugglå	Vice verkställande direktör, chef för Handelsbanken International	1952	1983	42 826, varav 12 826 i indirekt innehav *	2 266 000 kr	3 763 599 kr
AFFÄRSOMRÅDEN						
Michael Green	Vice verkställande direktör, chef för Handelsbanken Capital Markets och Handelsbanken Kapitalförvaltning	1966	1994	3 179, varav 3 179 i indirekt innehav *	2 266 000 kr	5 545 428 kr
Yonnie Bergqvist	Vice verkställande direktör, chef för Handelsbanken Direkt	1961	1979	15 551, varav 15 414 i indirekt innehav *	2 266 000 kr	5 000 000 kr
Per Beckman	Verkställande direktör för Stadshypotek	1962	1993	2 191, varav 2 191 i indirekt innehav *	2 266 000 kr	5 545 428 kr
Rainer Lawniczak	Bankdirektör, chef för Skog och lantbruk	1958	1982	14 062, varav 14 062 i indirekt innehav *	2 266 000 kr	4 654 514 kr
STABER						
Jan Häggström	Bankdirektör, chef för Ekonomisk analys	1949	1988	6 213, varav 6 213 i indirekt innehav *	2 266 000 kr	3 763 599 kr
Ulf Köping Höggård	Bankdirektör, chef för Juristavdelningen	1949	1990	5 247, varav 5 247 i indirekt innehav *	2 266 000 kr	3 763 599 kr
Johan Lagerström	Bankdirektör, chef för Informationsavdelningen	1961	2002	1 628, varav 1 232 i indirekt innehav *	1 133 000 kr	3 763 599 kr
Klas Tollstadius	Bankdirektör, centralstyrelsens sekreterare, chef för myndighets- och branschkontakter, bolagsstyrning samt CSR	1954	1991	4 911, varav 4 911 i indirekt innehav *	226 000 kr	3 327 257 kr

Compliance och Internrevision

Luciana Pacor Hygrell	Bankdirektör, chef för Central Compliance	1954	1979	17 039, varav 17 036 i indirekt innehav *	750 000 kr	1 133 000 kr
Tord Jonerot	Bankdirektör, chef för Revisionsavdelningen	1958	1990	5 172, varav 5 172 i indirekt innehav *	2 266 000 kr	4 654 514 kr

* Indirekt innehav av aktier i Handelsbanken via vinstandelsstiftelsen Oktogonen.

¹ Se not K39.

Revisionsberättelse

Till årsstämman i Svenska Handelsbanken AB (publ)
Org nr 502007-7862

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN OCH KONCERNREDOVISNINGEN

Vi har reviderat årsredovisningen och koncernredovisningen för Svenska Handelsbanken AB (publ) för år 2011 som ingår på sidorna 9–165.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och en koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt internationella redovisningsstandarder, såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. Bankens interna revisionsavdelning har under året löpande granskat den interna kontrollen och räkenskaperna. Rapporter häröver har avgivits till oss. En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2011 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag, har koncernredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2011 och av dess resultat och kassaflöden enligt internationella redovisningsstandarder, såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Förvaltningsberättelsen och bolagsstyrningsrapporten är förenliga med årsredovisningens och

koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även reviderat förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Svenska Handelsbanken AB (publ) för år 2011.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen och lagen om bank- och finansieringsrörelse.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, lagen om bank- och finansieringsrörelse, lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

STOCKHOLM DEN 17 FEBRUARI 2012

KPMG AB
Stefan Holmström
Auktoriserad revisor

Ernst & Young AB
Erik Åström
Auktoriserad revisor

